

Steentijd in verstild Wéris

ROND HET MOOIE, VERSTILDE WÉRIS WANDEL JE IN WEIDSE PANORAMA'S LANGS DIKBILLEN, DUIVELSSTENEN EN MENHIRS VAN PUDDINGSTEEN – EN VIND JE JE WEG TUSSEN FEIT EN FICTIE.

■ WIM TEN BRINKE

VREDE WINT DEZE
ZONDAGMIDDAG –
DE ZON ZET DE HELE
VALLEI IN GOUDEN
STRIJKLICHT

Als een duveltje uit een doosje, zo onverwacht stappen een jongen met een trommel en een mooi gemutst meisje vanuit het donkere bos op ons af. 'Bonjour, Néerlandais ou Français?', vraagt de jongen van verre. 'Zijn jullie de weg kwijt?' Ja, wel een beetje, want tussen donkere sparren zijn we het pad naar de Pierre Haina verloren. Maar inderdaad, zoals we dachten, we zijn er bijna. Het uitzicht is prachtig op deze duivelse plek, waar volgens een lokale legende de toegang tot de hel is – de Pierre Haina bedekt een gang die tot het middelpunt van de aarde zou gaan, tot het voorportaal van de hel. Soms nam de duivel deze uitgang en zaaide dood en verderf in de omgeving. Maar de inwoners van Wéris bedwongen Satan door de steen wit te verven; wit:

de duivelwerende kleur van onschuld en reinheid.

DOLMENS EN MEGALIETEN

's Ochtends was de gastvrouw in het Megalietenmuseum helder en nuchter in haar interpretatie van de bijzondere stenen rond Wéris. 'Hier bevindt zich de grootste verzameling megalieten en dolmen van België. De dolmen van Wéris en Oppagne zijn hunebedden - graven, te dateren in de steentijd, zo'n 5.000 jaar geleden. Daarnaast zijn er menhirs, vrijstaande langwerpige stenen en dan zijn er nog stenen waar een bepaalde betekenis aan wordt gehecht, zoals de Pierre Haina en het Duivelsbed, maar die hebben een geologische oorsprong.' Dat zijn de feiten, maar gezegd moet worden dat mystieke, mogelijk zelfs

duivelse sferen voorstelbaar zijn in en rond het verstilde Wéris. Vooral als na een regennacht mistflarden, ijl als doorzichtige sluiers, zich losmaken van de donkergroene bossen. Vervolgens wijken de wolken, waarna bundels zonlicht de weiden beschijnen. Even houden de voorbijschietende zonnevlekken halt om hun licht te laten vallen op de dolmen van Oppagne. Prachtig ligt die daar. Vier grote eiken markeren de hoeken van dit hunebed, waar in de 'late, nieuwe steentijd' doden werden begraven. Verschillende grafgraven, zoals hamerstenen, pijlpunten en schrabbers verwijzen naar die tijd, maar er zijn ook scherven gevonden van aardewerk die erop duiden dat een paar duizend jaar later nieuwe bewoners de oude graven hebben hergebruikt. En dat zijn dan

weer de feiten, anderen voelen hier de presentie van rondzwervende vooroudergeesten en hebben kleine offers – een kolf mais, stukjes appel, een paprika – neergelegd op een menhir.

DIKBIL

Een prachtig pad slingert langs beuken waarvan het blad tot gouden regen is getransformeerd. Omhoog gaat het en we kijken panoramisch uit over heel het Ardense land waar weilanden het bodemgebruik domineren, dorpjes en boerderijen zijn er los doorheen gedrapeerd en hoger op de helling is het domein van de bossen. Je zou haast vergeten dat aan de basis van dit mooie landschap Waalse veehouders staan. Hun aantal neemt elk jaar verder af en zij die overblijven werken op steeds grotere schaal - vandaar

de ruime, overdekte stallen waar ze hun koeien hebben verzameld. Een deel van de kudde graast buiten, stevige vleeskoeien stofferen het landschap, dikbillen van het runderras Belgisch witblauw.

PUDDINGSTEEN

De menhirs en dolmen zijn van 'puddingsteen', herkenbaar aan een ratjetoe van samengeklitte kiezels in vele formaten. Ze zijn een product van de geologische geschiedenis van de Ardennen, miljoenen jaren geleden gevormd als kiezels op het strand van een prehistorische zee. Daarna zonken ze weg in de diepe krochten van de aardkorst, werden onder hoge

VOORBIJSCHIETENDE
ZONNEVLEKKEN
HOUDEN HALT OM
HUN LICHT TE LATEN
VALLEN OP DE
DOLMEN VAN OPPAGNE

druk en temperatuur samengeperst tot een soort van natuurlijk beton en kwamen weer omhoog als 'puddingsteen', dat steentijdbezoekers gebruikten om hun graven op te richten en om hun gebieden af te bakenen. Die ontstaansgeschiedenis geldt niet voor de Pierre Haina, want

die is onderdeel van een vaste rots, die op vreemde, maar natuurlijke wijze is afgebrokkeld. Maar nog eens: dat zijn de feiten, de fictie verbonden met deze duivelsteen is van een andere orde. In de tussentijd is het meisje met het mooie mutsje bovenop Pierre Haina geklommen en kijkt – voor de duivel niet bang – sereen uit over het wijde land. Op de achtergrond zit de jongen, zachtjes beroert hij zijn handtrom, meditatieve klanken dwarrelen door het bos, zo verjagen ze samen de hellevorst, vrede wint deze zondagmiddag – de zon zet de hele vallei in gouden strijklucht.

Praktische informatie

WÉRIS

In Wéris is het Megalietenmuseum (met cafetaria; dagelijks open van 10-17.30; www.weris-info.be). Daar kun je voor € 1,50 een wandelkaart kopen met routes van 5, 7 of 11 km langs de menhirs en dolmen. Wéris is een prachtig Ardens dorp (met

onder andere een 11e-eeuwse romaanse kerk).

OVERNACHTEN

In Wéris zelf zijn geen hotels, maar wel in Durbuy, het toeristische hart van de streek. Wij verbleven in Hotel Victoria, een prima middenklasse hotel. Durbuy heeft tientallen hotels.

HOE KOM JE ER?

Vanuit Utrecht: 260 km (ongeveer 3 uur rijden). Per trein: via Luik naar Barvaux (aan de GR57, op 4 km van Wéris).

WANDELKAARTEN EN -GIDSEN

Op de wandelkaart (1:25.000) van het Pays d'Ourthe et Aisne staan veel wandelroutes vanuit Durbuy, Barvaux

en Wéris. Wéris en Durbuy zijn met elkaar verbonden via de GR57, waarvan een wandelgids (in het Frans) te koop is. Beide zijn verkrijgbaar bij het Maison du Tourisme in Durbuy (de kaart: €7, de gids ongeveer €14), of - iets duurder - in Nederland via reisboekwinkels, zoals Pied à Terre (www.jvw.nl).

Langs de Ourthe

Grofweg laten de Ardennen zich omschrijven als een vrij vlak plateau (nauwelijks bergen die erboven uitsteken) versneden door rivieren. De 'landschapssnijder' van deze regio is de Ourthe – langs haar brede bochten wandel je van Durbuy naar Barveaux in een vriendelijk landschap van door houtwallen gescheiden weidtes waar dikbillen je dromerig nakijken. Op de steile hellingen groeien loofbossen – hier en daar prijkt een kerktoeren er bovenop. Via zijpaden kun je steil, maar snel naar het plateau. Weids kijk je er weg, met een prachtig panorama over het dal van de Ourthe dat als een slingerend lint verzonken ligt in het landschap.